

Ontwikkeling Hollandse IJssel terreinen, Provincie Zuid-Holland 2012

R.J.S. Terlouw.

© **bui-tegewoon, groenprojecten** ♦ publicatie 2012-10.

Ouderkerk aan den IJssel, 30 december 2012

Versie : Definitief.

Auteur : R.J.S. Terlouw.

Fotografie : D. Buisman.

In opdracht van : Projectgroep Hollandse IJssel.

Disclaimer:

De inhoud van dit rapport is met uiterste zorg samengesteld. De informatie in dit document wordt aangeboden zonder enige garantie. **BUI-TEGEWOON, groenprojecten** sluit alle aansprakelijkheid uit voor enigerlei directe of indirecte schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit of verband houdt met het gebruik van dit document.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van drukwerk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van **BUI-TEGEWOON, groenprojecten** en de opdrachtgever, noch zonder toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd

Eind 2011 zijn de buitendijkse terreinen langs de Hollandse IJssel, Boele, Schanspolder en Geitenwei na een sanering en herinrichting door de Provincie Zuid-Holland overgedragen in eigendom en beheer aan het Zuid-Hollands Landschap. Na een jaar beheer bestaat de behoefte om het gevoerde beheer en de eerste natuur resultaten te presenteren.

De natuurdoeltypen voor de betreffende terreinen zijn:

- ondiep water onder getijde invloed;
- slik;
- riet- en rietruigte;
- struweel;
- boomweide;
- overjarig, structuurrijk grasland;
- bloemrijkgrasland;
- poel;

Sommige doeltypen komen op alle terreinen voor andere zijn beperkt tot één van de terreinen.

Als finishing touch zijn nog een aantal kleine aanpassingen en aanvullende werken op de terreinen uitgevoerd met behulp van een projectmatige bijdrage van de Provincie Zuid-Holland. Het betreft de volgende werkzaamheden:

- Herplanten van een deel van de struwelen en beplantingen hetgeen goed is aangeslagen.
- Herplanten van riet op de taluds onder getijden invloed. Helaas is het riet wederom maar ten delen aangeslagen. Het lijkt er op dat de rietstekken die begin april zijn aangebracht uitsluitend buiten de dagelijkse inundatie zone aanslaan, maar op de delen onder getijde zone problemen ondervindt. Momenteel wordt met de leverancier gekeken wat mogelijke oorzaken zijn, hoe we het slechte aanslaan kunnen voorkomen in de toekomst en op welke wijze we als nog een rietvegetatie kunnen laten ontwikkelen.
- Aanpassen van kunstwerken, hekken, toegangspoorten, parkeervervoorziening (Geitenwei) en oeververdediging (Boele).
- Lokaal extra aanvullen van half verharding op de paden en rond de HIJ-zit elementen (Schanspolder).
- Beleefbaar maken van de poel door het pad als het ware in de poel te laten doorlopen (Schanspolder).
- Plaatsen van extra banken en picknicktafel (Geitenwei en Boele).
- Plaatsen van toegangsbebording.

Het beheer heeft in het afgelopen jaar bestaan uit:

- Het driemaal verwijderen van drijf- en zwerfvuil met name langs de hoogwaterlijn op alle terreinen.
- Het verwijderen van ongewenste kiemplanten van houtige gewassen met name in de overgang van stortsteen naar maaiveld op terrein Boele.
- Het maaien en afvoeren van distelverruiging voor de zaadsetting, eveneens op de overgang van stortsteen naar maaiveld op terrein Boele.
- Het eenmalig watergeven van de nieuw aangebrachte beplanting in een droge periode.
- Het aanleggen van een faunahoop nabij de poel op terrein Schanspolder.
- Het tweemaal maaien en afruimen van de terreindelen met een recreatieve functie en met het doeltype bloemrijkgrasland. Voor Boele en Schanspolder betreft dit circa 40% van de grasland oppervlakte. Voor Geitenwei heeft een groot deel van het grasland het doeltype bloemrijkgrasland. Als gevolg van de nog beperkte groei was hier maai-beheer op slechts 50% van de oppervlakte noodzakelijk.
- Regelmatig toezicht op ontwikkeling en gebruik.

In het afgelopen jaar zijn de terreinen met name tot rust gekomen na de vele groundbewerkingen en inrichtingsmaatregelen van de afgelopen jaren. De gras doeltypen beginnen zich voorzichtig te ontwikkelen. Bij het inzaaien is bewust gekozen voor een laat hooilandmengsel dat met 50% van de gebruikelijke hoeveelheid zaaizaad is ingezaaid, waardoor een open zode ontstaat die enerzijds voldoende erosie bestendig is maar anderzijds voldoende open bodem behoud om gewenste kruiden zich te laten vestigen. Op deze delen zien we momenteel nog voornamelijk de ingezaaide grassoorten en een aantal pionier soorten. Lokaal zijn enkele doelsoorten ontkiemt zoals goudzuring, margriet en wilde marjolein.

Margriet

Goudzuring

De ontwikkeling naar bloemrijk grasland zal naar verwachting nog een flink aantal jaren nodig hebben. De grazige vegetaties met als doelstelling lage ruigte en structuurrijk grasland zijn in 2012 niet gemaaid. Hier moet door een beheer van niets doen een verticale structuur en een grotere variatie ontstaan. Op het terrein Schanspolder is dit doeltje met name daar gesitueerd waar de natste terreinomstandigheden optreden. De ontwikkeling van ruigte en structuurrijk grasland zal nog 2 tot 3 jaar nodig hebben om zich volledig te ontwikkelen, maar hier zijn al wel de eerste doelsoorten aangetroffen. De ontwikkeling van de taluds van maaiveld naar waterpeil, alsmede de intergetijde kan verschillend worden beleefd. Enerzijds verloopt de ontwikkeling van rietvelden moeizaam en alleen in de hoogste delen van de terreinen lijkt het riet aan te slaan. Anderzijds verschijnt op de slikvlakten langzaam aan een alg laagje en zijn schaarse en zeldzame getijde planten als slijkgroen, blauwe waterereprijs en lokaal spindotter gevestigd.

Slijkgroen

Spindotter

Naast de eerste vegetatieontwikkeling in de gewenste richting verraste de fauna in positieve zin.

De watervogels en steltlopers werden verwacht. Juist als rivieroeveren nog onbegroeid en slikachtig zijn komen deze soorten in ruime mate voor. In 2012 werden naast veel algemene soorten ook (lokale) zeldzaamheden als onder andere reuzensterren, krombekstrandloper, bokje, waterpieper en geelpootmeeuw aangetroffen.

Krombekstrandloper.

In het algemeen moet eerst de juiste vegetatiestructuur zijn gerealiseerd alvorens we vestiging van kleine fauna zien. Verrassend was dan ook dat direct in het eerste jaar rond de poel al vele libellen en waterjuffers werden aangetroffen. Hieronder waren maar liefst drie voor de Krimpenerwaard zeldzame soorten, te weten tengere grasjuffer, zwarte heidelibel en zwervende heidelibel. Voor de tengere grasjuffer was dit zelfs de eerste waarneming voor de Krimpenerwaard. Alle soorten werden meerdere malen en gedurende langere tijd aangetroffen. Van twee van de drie soorten werd voortplanting in de poel vastgesteld hetgeen zonder meer een succes mag worden genoemd.

Tengere grasjuffer

Een andere verrassing was het aantreffen van de rugstreepdiploë eveneens op terrein Schanspolder. Op twee dagen ruim uit elkaar werden warnemingen van deze als kwetsbaar te boek staande soort gedaan.

Met name op Schanspolder kwamen veel zangvogelsoorten op de kruidenrijkere delen van de zich ontwikkelende lage ruigte af. Regelmatig werden hier groepjes graspiepers, putters en kneuen gezien.

Misschien wel de grootste verrassing werd gezien langs de oever van de Geitenwei. Hier zwom begin juni plots een bever langs de oever die af en toe wat rond scharrelend en dan weer het water opzoekend uiteindelijk verder de rivier afzakte in westelijke richting.

Al met al in het eerste volle jaar een fraaie ontwikkeling die de komende jaren met het volwassen worden van de vegetatie alleen maar verder kan toenemen.

